

Nr 145.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1917 kl. 4 e. m

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
tillfälligt lönetillägg åt viss personal vid statens järn-
vägar ävensom en i ämnet väckt motion.*

(4:e avd.)

I en till riksdagen den 9 mars 1917 avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition, nr 166, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

1:o) att, med ändring av riksdagens beslut angående tillfälligt lönetillägg åt viss personal av lägre grad vid statens järnvägar, i vad detsamma avser dylikt lönetillägg för år 1917, antaga följande bestämmelser i ämnet:

Till nedan angivna ordinarie tjänstemän vid statens järnvägar med i efterföljande tabell upptagna arvoden må under vartdera av åren 1917 och 1918 av statens järnvägars trafikmedel utgå tillfälligt lönetillägg enligt nedanstående grunder:

A r v o d e.	Tillfälligt lönetillägg till tjänsteman, placerad å ort, där ersättningen för bostad och bränsle utgår med 20 % av arvodet.						Tillfälligt lönetillägg till	
	Grupp I		Grupp II	Grupp III		Grupp IV	Grupp V	
	Manlig tjänsteman av lägre grad — med undantag av grupp 5 — vilken åtnjuter		Kvinnlig tjänsteman av lägre grad	Manlig tjänsteman av högre grad, vilken åtnjuter		Kvinnlig tjänsteman av högre grad	Vaktmästare hos järnvägsstyrelsen, vilken åtnjuter	
	bostad och bränsle in natura	ersättning för bostad och bränsle	(uppbär ersättning för bostad och bränsle)	bostad och bränsle in natura	ersättning för bostad och bränsle	(uppbär ersättning för bostad och bränsle)	bostad och bränsle in natura	ersättning för bostad och bränsle
720	—	190	—	—	—	—	—	—
780	—	190	—	—	—	—	—	—
840	160	190	190	—	—	—	160	180
900	185	220	220	—	—	—	—	—
960	200	240	240	—	—	—	160	180
1,020	220	260	220	—	—	—	—	—
1,080	—	260	—	—	—	200	120	140
1,140	220	260	190	—	—	—	—	—
1,200	185	220	—	—	—	200	90	110
1,260	140	165	—	—	—	—	—	—
1,380	120	140	—	—	—	—	—	—
1,500	105	120	—	170	200	150	—	—
1,800	105	120	—	170	200	100	—	—
2,100	105	120	—	170	200	50	—	—
2,400	105	120	—	200	240	—	—	—
2,700	105	120	—	200	240	—	—	—
3,000	105	120	—	200	240	—	—	—
3,300	—	—	—	150 *)	180 *)	—	—	—

*) Tjänsteman i järnvägsstyrelsen, för vilken begynnelsearvodet enligt avlöningsreglementet är bestämt till 3,300 kronor, är dock undantagen från åtnjutande av tillfälligt lönetillägg.

För tjänsteman — med undantag av vaktmästare hos järnvägsstyrelsen — placerad å ort, där ersättningen för bostad och bränsle bestämts till respektive 25, 30, 35 eller 40 procent av arvodet, utgår tillfälligt lönetillägg, vare sig tjänstemannen tilldelats fri bostad med bränsle eller uppbär kontant ersättning därför, med respektive 5, 10, 15 och 20 procent högre belopp än som enligt ovanstående tabell skulle hava till-

kommit tjänstemannen, därest han varit placerad å ort, där ersättning för bostad och bränsle utgår med 20 procent av arvodet. Uppkommande brutet krontal avrundas därvid uppåt.

2:o) att medgiva, att i de fall, då den enligt §§ 2 och 9 i förnyade avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar bestämda ersättningen för bostad och bränsle till följd av i samma reglemente stadgad begränsning utgår, vad styrelsens tjänstemän beträffar, med lägre belopp än 40 procent av arvodet och vad tjänstemän vid distrikten angår med lägre belopp än de för respektive ortsgrupper bestämda procentalen 20, 25, 30, 35 eller 40 procent av arvodet, må för åren 1917 och 1918 utgå ett tillfälligt tillägg till samma ersättning med

för eldare, portvakt vid verkstad, maskin- och pannskötare, vagnskötare samt tjänsteman av lägre grad än dessa med undantag av vaktmästare ett belopp, motsvarande skillnaden mellan den sålunda begränsade ersättningen, å ena sidan, och, å andra sidan, samma ersättning, beräknad till fullt det procenttal av vederbörandes arvode, som finnes bestämt för den ort, där tjänstemannen är stationerad; samt

för annan tjänsteman med 100 kronor, varvid för dylik tjänsteman dock skall iakttagas, att det sammanlagda beloppet av den enligt avlöningsreglementet utgående ersättningen för bostad och bränsle samt nu ifrågakvarande tillägg till samma ersättning icke må, allt efter den ort, där vederbörande är placerad, överskrida stadgat procenttal av arvodet;

3:o) samt att medgiva, att till tjänsteman, som enligt § 12 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid statens järnvägar uppbär dyrorts-tillägg, må under vartdera av åren 1917 och 1918 utgå en tillfällig förhöjning av dyrortstillägget med 40 kronor.

Beträffande utredningen rörande detta ärende får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr A. J. Bärq i Katrineholm m. fl. väckt motion (nr 399), däri hemställts, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts i förberörda proposition nr 166 under punkterna 2:o och 3:o framställda förslag måtte i stället för den av Kungl. Maj:t i punkt 1:o föreslagna bestämmelsen angående tillfälligt lönetillägg åt viss personal vid statens järnvägar antaga följande bestämmelser i ämnet:

Till nedan angivna ordinarie tjänstemän vid statens järnvägar med i efterföljande tabell upptagna arvode må under vartdera av åren 1917

och 1918 av statens järnvägars trafikmedel utgå tillfälligt lönetillägg enligt nedanstående grunder:

A r v o d e.	Tillfälligt lönetillägg till tjänsteman, placerad å ort, där ersättning för bostad och bränsle utgår med 20 % av arvodet.	
	Manlig tjänsteman.	Kvinnlig tjänsteman.
720	300	—
780	300	—
840	300	240
900	300	240
960	300	240
1,020	300	220
1,080	260	200
1,140	260	200
1,200	220	200
1,260	220	—
1,380	220	—
1,500	200	150
1,800	200	100
2,100	200	50
2,400	200	—
2,700	200	—
3,000	200	—
3,300	180 *)	—

*) Tjänsteman i järnvägsstyrelsen, för vilken begynnelsearvodet enligt avlösningsreglementet är bestämt till 3,300 kronor, är dock undantagen från åtnjutande av tillfälligt lönetillägg.

För tjänsteman, placerad å ort, där ersättningen för bostad och bränsle bestämts till respektive 25, 30, 35 eller 40 procent av arvodet, utgår tillfälligt lönetillägg, vare sig tjänstemannen tilldelats fri bostad med bränsle eller uppbär kontant ersättning därför, med respektive 5, 10, 15 och 20 procent högre belopp än som enligt ovanstående tabell skulle hava tillkommit tjänstemannen, därest han varit placerad å ort, där ersättning för bostad och bränsle utgår med 20 procent av arvodet. Uppkommande brutet krontal avrundas därvid uppåt.

Beträffande de av motionärerna till stöd för framställningen anförda skäl får utskottet hänvisa till motionen.

Den nu förevarande propositionen innebär i åtskilliga avseenden avvikelser från de bestämmelser, som för år 1917 av 1916 års riksdag antagits beträffande tillfälligt lönetillägg åt tjänstemän vid statens järnvägar.

Vad först mom. 1 angår, är till en början att märka, att enligt 1916 års beslut tillägget var begränsat till tjänstemän av lägre grad med högst 1,500 kronors arvode. Vidare var skalan för tilläggsbeloppen så anordnad, att de lägsta arvodesklasserna erhöles största tillägget, medan beloppet successivt minskades, allt eftersom arvoden ökades. Någon gruppfordelning av befattningshavarna förekom icke. Ej heller var hänsyn tagen till dyrortsindelningen. Förmånen av bostad och bränsle medförde regelmässigt en minskning i tilläggen av 20 kronor (för visst fall dock 40 kronor) i jämförelse med vad som utgick till tjänstemän med motsvarande arvode, vilken erhöles kontant ersättning för bostad och bränsle.

De nu föreslagna bestämmelserna i mom. 2 och 3 hava förut icke haft någon motsvarighet.

Den i ämnet väckta motionen, som beträffande sistberörda mom. ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag, överensstämmer i avseende å mom. 1 därutinnan med de principer för det tillfälliga lönetillägget, vilka antogos av 1916 års riksdag, att skalan av lönetilläggen gjorts successivt fallande, ehuru väl beloppen genomgående ökats. Vidare ansluter sig motionen såtillvida närmare till 1916 års bestämmelser, som i densamma blott upptagas två särskilda grupper, en för manliga och en för kvinnliga befattningshavare. Däremot gör motionen icke någon åtskillnad mellan tjänstemän med å ena sidan förmån av bostad in natura samt å andra sidan kontant ersättning för bostad och bränsle. Beträffande omfattningen av de befattningshavare, som skulle erhålla lönetillägg, ävensom i fråga om tilläggets avpassande med hänsyn till dyrorterna, avviker motionen likaledes från 1916 års beslut och ansluter sig härutinnan till den föreliggande propositionen.

Det inträffade ytterligare uppskovet med den sedan flera år i utsikt ställda definitiva löneregleringen för vissa tjänstemannagrupper vid statens järnvägar har utskottet funnit utgöra fullgoda skäl icke blott för en utsträckning av det tillfälliga lönetillägget till samtliga tjänstemän av lägre grad samt de svagast avlönade tjänstemännen av högre grad utan ock för en genomgående höjning av berörda tillägg i jämförelse med vad av 1916 års riksdag bestämdes. I de delar, varuti Kungl. Maj:ts och motionärernas förslag skilja sig från varandra, har utskottet funnit sig i huvudsak böra biträda det senare, som ju närmare ansluter

sig till 1916 års beslut i ärendet. I ett avseende har utskottet dock icke kunnat dela motionärernas uppfattning, nämligen beträffande likställigheten mellan de befattningshavare, som åtnjuta bostad in natura, och de tjänstemän, som uppbära kontant ersättning för bostad och bränsle. Härutinnan har utskottet icke funnit skäl frånga den av riksdagen 1916 omfattade åsikten, att förmånen av bostad in natura i det vida övervägande antalet fall är att skatta högre än den kontanta ersättningen. Då utskottet funnit sig böra biträda motionärernas förslag till lönetilläggssbelopp, i vad dessa hänföra sig till befattningshavare med kontant ersättning för bostad och bränsle, har utskottet fördensskull ansett sig böra vidtaga en i förhållande till stegringen av tilläggssbeloppen i allmänhet stående höjning av avdraget för de befattningshavare, som innehava bostad in natura, till 30 kronor för samtliga tjänstemän å ort, där ersättningen för bostad och bränsle utgår med 20 % av arvodet.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag under mom. 2 och 3 har utskottet icke funnit anledning till anmärkning. Utskottet vill emellertid erinra därom, att Kungl. Maj:t i proposition nr 174 föreslagit riksdagen att vid bifall till i samma proposition föreslagen ändring av § 9 i avlöningsreglementet för statens järnvägar besluta, att de i den nu förevarande propositionen föreslagna bestämmelser om tillfälligt tillägg till ersättningen för bostad och bränsle åt eldare med flera tjänstemän vid statens järnvägar jämväl skola äga tillämpning beträffande vagnreparatör, elektrisk underreparatör, signalunderreparatör samt ledningsreparatör. I särskilt denna dag avgivet utlåtande angående propositionen nr 174 har utskottet tillstyrkt berörda ändring i avlöningsreglementet. Vid sådant förhållande och då det synts utskottet vara lämpligast, att samtliga bestämmelser angående det tillfälliga lönetillägget sammanföras, får utskottet föreslå, att till mom. 2 göres det tillägg, som föranledes av bifall till propositionen nr 174 i nu omhandlade del.

Kostnaden för det tillfälliga lönetillägget för år 1917 har enligt utskottet från järnvägsstyrelsen tillhandakommen approximativ uppgift för Kungl. Maj:ts förslag beräknats till 4,252,000 kronor. Enligt motionärernas förslag skulle motsvarande siffra bliva 5,517,000 kronor. Det av utskottet förordade förslaget har beräknats medföra en kostnad av 5,327,000 kronor.

I enlighet med vad ovan anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och herr Bärge i Katrineholm m. fl. ifrågavarande motion, må

1:o) med ändring av riksdagens beslut angående tillfälligt lönetillägg åt viss personal av lägre grad vid statens järnvägar, i vad detsamma avser dylikt lönetillägg för år 1917, antaga följande bestämmelser i ämnet:

Till nedan angivna ordinarie tjänstemän vid statens järnvägar med i efterföljande tabell upptagna arvoden må under vartdera av åren 1917 och 1918 av statens järnvägars trafikmedel utgå tillfälligt lönetillägg enligt nedanstående grunder:

A r v o d e.	Tillfälligt lönetillägg till tjänsteman, placerad å ort, där ersättning för bostad och bränsle utgår med 20 % av arvodet.		
	Manlig tjänsteman, vilken åtnjuter		Kvinnlig tjänsteman.
	bostad och bränsle in natura.	ersättning för bostad och bränsle.	
720	270	300	—
780	270	300	—
840	270	300	240
900	270	300	240
960	270	300	240
1,020	270	300	220
1,080	230	260	200
1,140	230	260	200
1,200	190	220	200
1,260	190	220	—
1,380	190	220	—
1,500	170	200	150
1,800	170	200	100
2,100	170	200	50
2,400	170	200	—
2,700	170	200	—
3,000	170	200	—
3,300	150	180 *)	—

*) Tjänsteman i järnvägsstyrelsen, för vilken begynnelsearvudet enligt avlösingsreglementet är bestämt till 3,300 kronor, är dock undantagen från åtnjutande av tillfälligt lönetillägg.

För tjänsteman placerad å ort, där ersättningen för bostad och bränsle bestämts till respektive 25, 30, 35 eller 40 procent av arvodet, utgår tillfälligt lönetillägg, vare sig tjänstemannen tilldelats fri bostad med bränsle eller uppbär kontant ersättning därför, med respektive 5, 10, 15 och 20 procent högre belopp än som enligt ovanstående tabell skulle hava tillkommit tjänstemannen, därest han varit placerad å ort, där ersättning för bostad och bränsle utgår med 20 procent av arvodet. Uppkommande brutet krontal avrundas därvid uppåt;

2:o) medgiva, att i de fall, då den enligt §§ 2 och 9 i förnyade avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar bestämda ersättningen för bostad och bränsle till följd av i samma reglemente stadgad begränsning utgår, vad styrelsens tjänstemän beträffar, med lägre belopp än 40 procent av arvodet och vad tjänstemän vid distrikten angår med lägre belopp än de för respektive ortsgrupper bestämda procenttalen 20, 25, 30, 35 eller 40 procent av arvodet, må för åren 1917 och 1918 utgå ett tillfälligt tillägg till samma ersättning med

för eldare, portvakt vid verkstad, maskin- och pannskötare, vagnreparatör, elektrisk underreparatör, signalunderreparatör, ledningsreparatör, vagnskötare samt tjänsteman av lägre grad än dessa med undantag av vaktmästare ett belopp, motsvarande skillnaden mellan den sålunda begränsade ersättningen, å ena sidan, och, å andra sidan, samma ersättning, beräknad till fullt det procenttal av vederbörandes arvode, som finnes bestämt för den ort, där tjänstemannen är stationerad; samt

för annan tjänsteman med 100 kronor, varvid för dylik tjänsteman dock skall iakttagas, att det sammanlagda beloppet av den enligt avlöningsreglementet utgående ersättningen för bostad och bränsle samt nu ifrågavarande tillägg till samma ersättning icke må, allt efter den ort, där vederbörande är placerad, överskrida stadgat procenttal av arvodet;

3:o) medgiva, att till tjänsteman, som enligt § 12 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid statens järnvägar uppbär dyrortstillägg, må under vartdera av åren 1917 och 1918 utgå en tillfällig förhöjning av dyrortstillägget med 40 kronor.

Stockholm den 15 maj 1917.

På statsutskottets vägnar:

AXEL EKMAN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *O. M. Strömberg*, *S. H. Kvarnzelius*, *H. F. Lamm*, *G. M. H. Ekelund*, *J. Nilsson*, *O. Bergqvist*, *J. L. Widell*, greve *N. F. Posse*, *K. A. Malmborg*, *N. O. Bruce*, *C. I. Asplund* och *J. S. Almer* samt

från andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *F. V. Thorsson*, *H. Andersson* i Skivarp, *C. Persson* i Stallerhult, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *E. A. Nilson* i Örebro, *A. Andersson* i Råstock, *A. R. Lundblad*, *J. Erlansson*, *K. O. Strid* och *K. A. Tengdahl*.